

RUCE

Ročník 1 Číslo 1

Říjen 1997

„O tom, co bude potom !“

Moudrý člověk hledá často nové cesty s uvědoměním minulých zkušeností. Máme to štěstí, že nám doba nedávno minulá těchto zkušeností poskytla v dostatečném množství. Bylo by historickou chybou neupozornit, že ne vše bylo zcela zavrženíhodné. Naše sdružení nechce být na sbírání zkušeností a poznatků osamoceno, chceme se obracet na významné zkušené pracovníky z oblasti uměleckého řemesla a lidové umělecké výroby, chceme Vám předložit co nejvíce konkrétních názorů a návrhů na to, jak dál. Základním zdrojem těchto poznatků jsou setkání členů sdružení RUDOLFINEA u příležitosti jednání valné hromady či jiných neformálních kontaktů. Člen prezidia PhDr.Vlk se obrátil na bývalou dlouholetou pracovníci ÚLUV Brno pí PhDr. Bělu Minaříkovou. Seznámil ji s

programem sdružení a zajímal se o její názor na současný stav v rozpadajícím se systému organizování uměleckořemeslné práce a lidové tvorby pod alespoň částečnou patronací státu. V současné době totiž

neexistuje žádný orgán státní správy, v jehož kompetenci by bylo vytvořit alespoň základní databanku výše uvedených řemeslníků a výrobců. Tento problém pocítujeme citelně i v práci se žáky v SOU uměleckořemeslném, kdy při kontaktech s odbornými uměleckořemeslnými pracovníky využíváme převážně své dlouholeté známosti.

Dovolujeme si Vás seznámit s příspěvkem PhDr. Minaříkové a věříme, že vyvolá reakce ve Vašich řadách. Rádi bychom se tak stali prostředníkem diskuse, která by mohla být dobrým podkladem k rozvinutí plodné a smysluplné činnosti sdružení RUDOLFINEA.

Nashledanou na stránkách zpravodaje RUCE.

Prezidium

K osudu ÚLUV

Přírodní materiály, rukodělné techniky a osobitý výraz tvorby inspirované lidovou kulturou, to byla východiska a to byly hlavní směry činnosti Ústředí lidové umělecké výroby, které několik desítek let pečovalo o výrobce a tuto nezanedbatelnou oblast kultury. V posledních letech muselo Ústředí čelit nelítostným ekonomickým podmínkám a bojovat o svou existenci. I přes sympatie veřejnosti a předložení několika privatizačních projektů řešících možnost a způsoby přežití, ÚLUV

právo na svou existenci neobhájilo a o osudu bylo rozhodnuto v jeho neprospěch. Po Ústředí

V tomto prvním čísle najdete:

1	O tom, co bude potom + K osudu ÚLUV
2	Rudolf II. a RUDOLFINEA
3	Jaké pořádáme vzdělávání + Seznam členů
4	Tajnosti tajemníka + tisková oprava + Info
-
-

uměleckých řemesel je ÚLUV další organizací, kterou zřizovatel - ministerstvo kultury ruší. Je skutečně paradoxní, že likvidace vrcholí právě letos, kdy mělo Ústředí lidové umělecké výroby oslavit čtyřicáté výročí trvání v podobě, jak je po dlouhá léta známa. Když se právě v této době, v roce likvidace ÚLUV, zamyslíme nad historií snah o zachování rukodělných a řemeslných výrob a ovlivňování kultury a estetiky bydlení zjistíme, jak moudří a prozíraví byli naši předkové. Velmi odpovědně si uvědomovali, o jaké hodnoty jde a že je třeba vynaložit nemalé úsilí na vytvoření podmínek pro realizaci všech cílů.

Založení Artělu - ateliéru pro výtvarnou práci již v roce 1908, Družstevní práce, Svazu českého díla či Krásné jizby v roce 1927, svědčilo o jasné koncepci organizování domácké a uměleckořemeslné práce. Mnohaleté úsilí organizací i významných osobností z kulturního života završil presidentský dekret v roce 1945 a založení Ústředí lidové a umělecké výroby. V říjnu to bylo padesát let od otevření vzorkových dílen v Uherském Hradišti; takto byl realizován jeden z prvních kroků ve zvelebovací činnosti této nové organizace, mající za úkol zabezpečovat vývoj výrobního programu pro družstva i jednotlivé výrobce. Současně s vlastní návrhářskou činností se v této době začala rozvíjet i činnost na úseku výzkumu a dokumentace, byl prováděn důkladný průzkum terénu a mapován stav rukodělné výroby hlavně na Moravě a Slovensku. Výsledky z těchto cest přinesly cenné

materiály a napomohly vybudovat bohatý dokumentační fond. I když rok 1948 zasáhl tvrdě do činnosti ÚLUV a bylo obtížné obnovit výrobní základnu, podařilo se postupně zachránit mnoho rukodělných oborů. Rok 1957 přinesl zákon o lidové a uměleckořemeslné práci a zformování organizace, která měla za úkol kontaktovat výrobce, zajišťovat výzkumnou a vývojovou činnost a zabezpečovat výrobní program v nejrůznějších oborech. Mnoho desetiletí tato kulturně - výrobní organizace pozitivně ovlivňovala kulturu bydlení a vkus poměrně širokého okruhu veřejnosti. Bez nadsázky je možno říci, že spolu s Ústředím uměleckých řemesel zajišťovala významnou součást naší kultury.

I když zkušenosti z civilizovaných kulturních evropských států potvrzují, že rozvoj v oblasti lidové a uměleckořemeslné výroby je možný tam, kde existují organizace pod patronací státu, nesdílelo tento názor naše ministerstvo kultury. A tak nezbývá, než za jedním z významných období lidové umělecké výroby a uměleckého řemesla udělat tečku. Naštěstí zručné ruce výrobců jsou zárukou, že většina řemeslných oborů přežije, jen cesta k vytvoření podmínek pro jejich existenci bude složitá. A není neprozíravé, že to, co jsme již jednou vybudovali, jsme tak lehce odhodili?

PhDr. Běla Minaříková

Rudolf II. a RUDOLFINEA

Jedinečná výstava, spojená s velkolepými oslavami a mnoha doprovodnými akcemi, připomíná éru císaře Rudolfa II., ve své době největšího evropského mecenáše a sběratele. V krátkém období necelých tří desetiletí se podruhé a naposled Praha zaskvěla leskem císařského dvora. Do dvorských služeb vstupovaly, jak známo, desítky umělců a uměleckých řemeslníků. Samo vyslovení jména tohoto vladaře takřka podvědomě vyvolává představu podivína, který si na Pražském hradě vytvořil vlastní svět, v němž byla realitou nikoli skutečnost, ale díla umělců a prostředí, v němž se umělečtí řemeslníci předháněli ve ztvárnění nejvzácnějších i nejběžnějších materiálů.

Pro budoucí vývoj uměleckého řemesla, a to nejen v českých zemích, nebyla zřejmě

rozhodující manifestace nádhery a okázalosti, vlastní i několika dalším obdobím. Šlo především o vytříbenost, vyspělost a dokonalost uměleckého řemesla rudolfínské doby, kterou se nevyznačovaly jen artefakty v císařské kunstkomoře, ale také práce cechovních mistrů pražských a jiných měst, která za štědré podpory panovníka tehdy prožívala hospodářský a kulturní rozkvět. Vysoká řemeslná zručnost, dokonalost technik a umělecká úroveň tehdejších předmětů by měla zůstat trvalým příkladem i v současnosti, kdy je u nás existence uměleckých řemesel ohrožena. Současná realita je o to závažnější, že hodnota individuální rukodělné práce ve světě neustále vzrůstá. Přesto právě v České republice zůstává umělecké řemeslo na okraji zájmu odborné veřejnosti.

Při zakládání sdružení pro umělecká řemesla RUDOLFINEA jsme měli na paměti onu nedostižnou úroveň uměleckořemeslných prací rudolfínské doby jako nepřekonatelný, ale o to závažnější vzor dokonalosti a kvality. V rudolfínské době bylo umělecké řemeslo neodmyslitelnou součástí výtvarného umění i tehdejšího životního stylu. Tímto krédem se řídila domácí uměleckořemeslná produkce baroka, obrodné úsilí, završené secesí i nejlepší tvůrčí snahy moderních výtvarníků, řemeslníků a designérů.

Velký zážitek neopakovatelného setkání s rudolfínským uměleckým řemeslem na pražské výstavě je velkým štěstím pro současnou generaci. Co však zůstane z velkolepé podívané pro budoucnost? Pod dojmem výstavy vytane na mysli několik neodkladných úkolů. Naše

generace musí zabezpečit, poznávat a dokumentovat staré umělecko-řemeslné techniky, zachraňovat pro budoucnost vzácné i příznačné a zajímavé umělecko-řemeslné předměty. V první řadě je nutno zachovat řemeslo, jeho narušenou kontinuitu a vlastní existenci. Věříme, že stále větší procento kulturních občanů pochopí, že

obdivuhodná práce lidských rukou, jež vyžaduje sama o sobě zvláštní vlohy, ba talent, začíná být ohrožena stejně, jako vzácné i donedávna ještě všední suroviny, materiály a objekty z nich vytvořené, bez kterých by bylo narušeno ještě stále patrné pouto člověka s přírodou. Proto jsme si při vzniku sdružení RUDOLFINEA nikoli náhodou

vepsali do názvu naší instituce připomínku v pravém slova smyslu císařské doby uměleckých řemesel, která by proto neměla být v pokračování uměleckých řemesel v současnosti i budoucnosti nikdy zapomenuta.

PhDr. Miloslav Vlk

Jaké pořádáme vzdělávání

RUDOLFINEA v tomto školním roce 1997/98 pořádá prostřednictvím SOU uměleckořemeslného v Praze 9, Podkovářské ulici č.4 dva typy vzdělávacích aktivit:

- Otevřeli jsme již druhý ročník dvouletého studia Sběratelství a starožitnictví pro zájemce z nejšířší veřejnosti. Pro přijetí do tohoto studia není podmínkou předchozí odborná příprava na určitém stupni úrovně. Ke studiu se hlásí absolventi základního, nejrozličnějšího středního i vysokoškolského vzdělávání. Jedinou podmínkou je opravdový zájem uchazeče o rozšíření svých vědomostí v oblasti dějin umění, užitého umění, dějin kultury, znalectví, sběratelství, památkové péče a dalších příbuzných předmětů. Opravdovost zájmu je vyjádřena ochotou věnovat studiu část svého volného času = přednášky probíhají dvakrát měsíčně, vždy v sudou sobotu od 8.00 do 15.00 hodin od září do června a dále ochotou investovat do svého vzdělávání 5.000,- Kč školného za ročník studia. Chce-li absolvent získat osvědčení o absolvování ve smyslu živnostenského zákona (č.525/91 Sb.) je povinná

ročníková (na konci 1. ročníku) a závěrečná komisionální zkouška. Absolvent s tímto osvědčením může v oboru podnikat na základě vydaného živnostenského oprávnění místně příslušným živnostenským úřadem.

- Novým typem vzdělávání je poprvé otevřený 1. ročník dvouleté Mistrovské školy. Tento typ studia je na rozdíl od předchozího typu úzce zaměřen pro pracovníky vzdělané v určitém uměleckořemeslném oboru s letitou praxí. Absolvent na závěr provádí mistrovskou zkoušku a dle její úspěšnosti a po splnění podmínky praxe získává titul Mistr uměleckého řemesla respektive Tovaryš uměleckého řemesla. I absolvent, který získal titul Tovaryš UŘ má právo po splnění daných kritérií získat následně titul Mistra UŘ. Oba tyto čestné tituly jsou prestižním oceněním maximální profesní úrovně svého nositele. Společně s dlouholetou odbornou praxí v oboru je titul známkou nejvyšší příčky hierarchie uměleckého řemeslníka. Studující jsou na přednáškách seznamováni s možnostmi nejnovějších technik a postupů při zpracovávání

klasických i nejnovějších materiálů původním ručním nářadím i nejmodernější technikou. Učí se zvládat nejrůznější povrchové úpravy svých výrobků, povinné postupy při konzervování a restaurování slohových, historických prací. Konzultují své zkušenosti s předními odborníky ve svém oboru a v oborech příbuzných či návazných. Režim výuky je obdobný jako u prvního studia, tzn. v sudé soboty, 20x za školní rok po osmi vyučovacích hodinách. Rovněž výše školného je stejná, tzn. 5.000,- Kč za ročník. Letos byl otevřen běh kovooborů (umělečtí kováři a zámečníci, zbrojíři, pasíři, zlatníci a klenotníci, rytci). V příštím školním roce uvažujeme s otevřením běhu dřevooborů (umělečtí truhláři, řezbáři, pozlaccovači) za předpokladu dostatečného počtu uchazečů. Optimální počet je 7-10 posluchačů. O přihlášky v těchto i v jiných uměleckořemeslných oborech se zajímejte na adrese SOU nebo telefonicky - 02/66311751.

ing. Jan Lipský

Seznam členů sdružení

/abecedně fyzické a právnické osoby s vyřizovaným členstvím/

Bruthans Jaromír, Bruthansová Marie, Čelikovský Vlastimil, Domanja Daniel, Chmelař Antonín ing., Klán Zdeněk, Kohlíček Miloš, Kopecký Roman, Krejčárková Jaroslava, Kroupová Sylvie, Mück Josef, Plánská Eva, Pokorný Karel, Ritschel Robert, Rosyvka Jan, Žampach Jan.

SOU uměleckořemeslné Praha 9, Středočeské muzeum v Roztokách.

TAJNOSTI tajemníka

Prezidium sdružení je schází 1x měsíčně, vynechali jsme pouze měsíc srpen. Jednání bývají velice intenzivní, chuť do práce je stále veliká. Jen se často nedaří vše tak, jak bychom si představovali. Pochopení u státních orgánů nacházíme někdy pouze symbolická, zájem o spolupráci ze strany uměleckořemeslných odborníků se probouzí. Z některých aktivit uvádím:

1. 24.6.1997 se sešla valná hromada členů sdružení RUDOLFINEA. Zúčastnilo se jí 14 členů. Jednání mělo velice pracovní charakter, ozvaly se kritické připomínky na oblast působení prezidia, bylo navrženo ustanovení odborných sekcí. Součinnost s praktickým

vyučováním v SOU je neodlučitelná už proto, že samo sdružení při SOU vzniklo. Jen je nutno se naučit lépe využívat uměleckých řemeslníků-členů sdružení pro vzdělávací účely. Prezidium se domnívá, že je nutné se intenzivně věnovat vytvoření členské základny, v níž se bude činnost lépe profilovat. Zatím si svými aktivitami musíme vybudovat „místo na slunci“.

2. Zástupci SOU a sdružení se zúčastnili setkání uměleckých kovářů HEFAISTON 97. Aby se nám podařilo oslovit co nejširší veřejnost, zpracovali jsme vývěsní tabuli s veškerými informacemi o SOU i činnosti RUDOLFINEA. Zaznamenali jsme individuální zájem o

písemné materiály i verbální komunikaci. Několik zájemců si ponechalo dobu na rozmyšlenou, zatím se ozvali dva. Převážná většina rozhovorů byla poznamenána ekonomickými zájmy, myšlenku na zachování českého řemesla si uvědomují jen někteří.

3. 22.listopadu 1997 proběhne oficiální zakončení dvouletého studia v kurzu Starožitnosti a sběratelství. Posлуchači odevzdali písemnou závěrečnou práci na dané téma, jejíž zpracování ústně vysvětlí a obhájí. Úspěšní absolventi obdrží osvědčení

Mgr.Milena Červená

Tisková oprava.

Omlouváme se **Středočeskému muzeu v Roztokách u Prahy - konzervačnímu ozařovacímu pracovišti**, že jsme v minulém čísle uvedli nesprávné telefonní číslo. Správně mělo být uvedeno **(02) 20912506**.

Informace

Rádi bychom požádali všechny, kteří se pohybují při své činnosti v oblasti uměleckého řemesla, že pomalu přichází čas nejen vánočních svátků a silvestrovského veselí, ale i úvah rodičů spolu se svými ratolestmi nad budoucím povoláním. Mnozí z nich mohou mít kladný vztah k oborům, které jsme si předsevzali rozvíjet. Poskytněte,

prosím, takovým zájemcům informaci o možnosti výuky na SOU uměleckořemeslném v Praze, které jako jedinné s téměř padesátiletou tradicí vyučuje širokou škálu zajímavých a atraktivních oborů. Ve všech vyučovaných oborech je možnost získat vedle výučního listu i maturitní vysvědčení. Na školu se v přijímacím řízení

provádějí talentové zkoušky. Taková zkouška obsahuje kresbu drobné předlohy tužkou, práci s vodovými barvami a krátký test. Přihlášku ke studiu na střední škole, kterou žák získá na své základní škole, odešle ředitelství této ZŠ před 15. březnem 1998. SOU zašle žákovi pozvánku na talentovou zkoušku konanou 20.dubna 1998.

Dále bychom rádi oslovili ty, kteří by chtěli a mohli podpořit uměleckořemeslné školství. Stejně jako celé současné učňovské školství se i naše škola potýká s nedostatkem prostředků

ke svému trochu viditelnému rozvoji. Rádi by jsme pro své žáky zlepšili vzhled budovy, její prostory a vybavení. Při současné státní podpoře a při snaze nezvyšovat školné žáků to

však není možné. Rádi bychom umístili na čestném místě ve vchodu do objektu jména mecenášů a dárců, kteří přispějí darem na konto školy č. 2411-081/ 0100 KB Praha 9 nebo na

konto Nadace SOU umě-
leckořemeslného č. 24530-081/
0100 KB Praha 9.